

Accountantsverslag 2020

Gemeente Helmond

5 juli 2021

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Helmond
Postbus 950
5700 AZ HELMOND

Onderwerp
Accountantsverslag 2020

Datum
5 juli 2021

Ons kenmerk
2107268C97.01/JJ

Geachte leden van de raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2020 van de gemeente Helmond. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2020 van de gemeente Helmond.

De jaarrekening 2020 van de gemeente Helmond geeft een getrouw en rechtmatig beeld

De jaarrekening 2020 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Helmond. De controle van de jaarrekening is nagenoeg afgerond. De term 'nagenoeg' is gebruikt, omdat de controle pas definitief is beëindigd na het afgeven van de controleverklaring. Afgifte van deze verklaring kan volgens onze beroepsregels pas plaatsvinden nadat de jaarrekeningcontrole volledig is afgerond.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging van 16 september 2020 en met ons auditplan 2020 van 16 september 2020. Wij zijn voornemens om - onder voorbehoud van de finale afronding van de jaarrekeningcontrole, inclusief een onafhankelijke interne kwaliteitsreview - bij de jaarrekening 2020 een goedkeurende controleverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid af te geven.

Wij bespreken onze bevindingen met het auditcomité

Wij bespreken deze rapportage graag tijdens de bijeenkomst met het auditcomité op 22 juni 2021, en beantwoorden dan ook uw eventuele vragen. Wij hebben de inhoud van dit accountantsverslag afgestemd met de wethouder Financiën, de gemeentesecretaris, de concern controller en een vertegenwoordiging van de ambtelijke organisatie. Tevens hebben wij op 21 juni 2021 onze bevindingen toegelicht in het college.

Graag danken wij u en uw medewerkers voor de medewerking die wij hebben ervaren tijdens onze controle.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. J.J. Zuidema RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte, behoudens M&A Diensten, zijn de Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020 gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is a Netherlands affiliate of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting controle 2020	4
Inleiding	11
De financiële positie van uw gemeente	14
Belangrijkste bevindingen uit onze controle	20
Interne beheersing	29
Overige aangelegenheden	33
Bijlagen	35

Bestuurlijke samenvatting controle 2020

Bestuurlijke samenvatting controle 2020

Overall beeld opstel- en controleproces jaarrekening 2020

Inleiding

Het jaar 2020 is totaal anders verlopen dan iedereen aan het begin van het jaar had kunnen bedenken. COVID-19 gooide al snel roet in het eten met een ongeëvenaarde crisis tot gevolg. De gemeente heeft hierdoor alle zeilen moeten bijzetten en veel extra inspanningen moeten leveren. Het resultaat hiervan is dat uw gemeente ondanks de coronacrisis dit jaar toch in staat is geweest mooie projecten op te zetten/uit te voeren en veel van de geplande activiteiten en beoogde doelen te bereiken. COVID-19 heeft daarnaast gezorgd voor veel extra werk voor de gemeente zoals het afrekenen van de extra bijdragen aan zorgaanbieders en het uitvoeren van de Tozo-regeling.

Wij zien dat de impact van COVID-19 gekoppeld met de stevige ambities van het stadsbestuur druk zetten op de ambtelijke organisatie. Ambities zoals het realiseren van sport en beleefcampus De Braak, het realiseren van een woningbouwimpuls en het ontwikkelen van 'Brainport Smart District' gecombineerd met autonome ontwikkelingen zoals de implementatie van de omgevingswet en de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording zorgen voor een toenemende complexiteit van de werkzaamheden. Daarnaast brengt deze complexiteit inherente risico's met zich mee die vragen om een sterkere interne beheersing.

De afgelopen 3 jaar zijn reeds stappen gezet in het verbeteren van de interne beheersing en zijn processen en procedures tegen het licht gehouden.

Hoewel de beheersmaatregelen in opzet aanwezig zijn, werken deze nog niet altijd naar behoren. Dit leidt ertoe dat tijdens de controle van de jaarrekening nog relatief veel correcties benodigd zijn op de aan ons aangeleverde jaarrekening. Hoewel deze bevindingen naar behoren zijn aangepast in de jaarrekening is het ook in toekomst van belang te investeren in de interne beheersing om beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren en verrassingen in de toekomst te voorkomen.

Om de interne beheersing van de gemeente verder te versterken zijn verbeteringen benodigd op een drietal elementen:

- *Taken en verantwoordelijkheden* | Taken en verantwoordelijkheden zijn niet altijd eenduidig belegd. Daarnaast zien wij een concentratie van taken en verantwoordelijkheden bij enkele personen binnen de organisatie.
- *Capaciteit* | De ambities van de gemeente zorgen in toenemende mate voor complexiteit. Om in control te blijven vraagt dit om capaciteit zowel op het gebied van (specialistische-) kennis als in aantallen medewerkers.
- *Afhankelijkheid* | De gemeente is in hoge mate afhankelijk van inhuur. Daarnaast is veel kennis en informatie belegd bij enkele (soms ingehuurd) medewerkers.

Het is goed te constateren dat uw college reeds stappen heeft gezet in het verder versterken van de ambtelijke organisatie door tijdelijke posities in te vullen met vaste medewerkers. Daarnaast is de gemeente op organisatorisch vlak bezig met het implementeren van een nieuw financieel pakket.

Deze initiatieven zullen naar verwachting bijdragen aan een verbetering van de interne beheersing. Gezien het grote aantal complexe projecten vragen wij daarnaast specifiek aandacht voor projectcontrol. Hoewel hier voorgaand jaar de eerste stappen in zijn gezet verdient het de aanbeveling om dit verder te ontwikkelen. Het belang van een volwassen projectcontrol is van belang ter borging van voldoende onderbouwing van raads- en collegebesluiten, het beheersen van (financiële-) risico's en het voorkomen van verrassingen bij de uitvoer van projecten.

In de navolgende pagina's vindt u de vanuit het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2020 belangrijke bevindingen die wij geïdentificeerd hebben.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020

Conclusies jaarrekeningcontrole 2020

Getrouwheid en rechtmatigheid

- Goedkeurend oordeel voor getrouwheid en rechtmatigheid.
- Gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 3,6 miljoen respectievelijk € 10,8 miljoen.

Financiële positie

- De financiële positie ultimo 2020 is, beoordeeld op basis van het weerstandsvermogen, is ongewijzigd ten opzichte van 2019. Wel is er sprake van een toename van de onderkende risico's.
- Het berekende weerstandsvermogen bedraagt € 76,9 miljoen (2019: € 76,9 miljoen) en is hoger dan de onderkende aanwezige risico's van minimaal € 55,8 miljoen (2019: € 45,5 miljoen). Deze toename volgt hoofdzakelijk uit een toename van de onderkende risico's binnen het grondbedrijf en de ingeschatte risico's samenhangend met corona.

Opstel- en controleproces

- De controle is dit jaar een moeizaam proces gebleken en naar onze mening is de oorzaak hiervan vierledig. Een eerste belangrijke oorzaak is uiteraard de impact van COVID-19 op de voorbereiding van de controle alsook de controle zelf. Een tweede oorzaak is de door de Rijksoverheid opgelegde uitbreiding van de controlewerkzaamheden; verdubbeling van het aantal SiSa-regelingen en de review op de ToZo-uitgaven (uitvoering bij Senzer). Daarnaast zien wij dat de interne beheersing met name in het ruimtelijk domein (grondexploitatie en projecten) vraagt om een versterking in zowel kwaliteit als capaciteit. Ook het feit dat wij - vanwege de aanvullende controlewerkzaamheden - tegen de grenzen van onze capaciteit zijn aangelopen, heeft voor enige vertraging gezorgd.

Kwaliteit verslaggeving

- De jaarstukken en de daarbij gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling voldoen aan de voorschriften voor de verslaggeving uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Deze zijn consistent toegepast ten opzichte van de begroting 2020 en de jaarrekening 2019.
- De kwaliteit van de toelichtingen en analyses ten opzichte van de begroting kan verder verbeterd worden. Toelichtingen zijn vaak erg technisch van aard en het zou de raad bij haar controlerende taak kunnen helpen deze toegankelijker te maken.

Realiteitsgehalte begroting

- Uit het overzicht van baten en lasten over 2020 blijken (forse) afwijkingen c.q. volumeverschillen in zowel de lasten, baten als saldi. Deze afwijkingen in combinatie met de absolute omvang en de oorzaken van het voordelig resultaat van circa € 23 miljoen ten opzichte van de gewijzigde begroting, geven ons de indruk dat de ramingen in de begroting en tussentijdse informatievoorziening wat betreft (investerings)projecten en activiteiten te ambitieus zijn en mogelijk niet in lijn zijn met de beschikbare (personele) capaciteit om alle geplande (investerings)projecten en activiteiten daadwerkelijk in het boekjaar te realiseren.
- Wij adviseren in 2021 nader onderzoek te doen naar de (structurele) oorzaken van het rekeningsaldo 2020 en te bezien hoe het realiteitsgehalte en de voorspellende waarde van de begroting en tussentijdse informatievoorziening is te verbeteren. Een mogelijke aanpak hiervoor is het 'zero based' opbouwen van de begroting 2022. Feitelijk is dit de begroting 'vanaf nul' opzetten in plaats van - sterk vereenvoudigd gesteld - de begroting 2021 indexeren en aanvullen met nieuwe projecten, investeringen en activiteiten. Dit dwingt de organisatie opnieuw te kijken naar de werkelijk uit te voeren taken en het analyseren daarvan ten opzichte van de beschikbare personele capaciteit.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020

Conclusies jaarrekeningcontrole 2020

Begrotings-rechtmatigheid

- Ten aanzien van programma 11 'Openbare ruimte en natuurbescherming' is sprake van een begrotingsoverschrijding van € 0,9 miljoen. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een overschrijding op de kosten van de groenvoorziening en een overschrijding op de onkruidbeheersingsactiviteiten die door Blink zijn uitgevoerd. In beide gevallen geldt dat deze kosten eerder te voorzien waren geweest, waardoor wij deze meenemen als rechtmatigheidsfout in ons oordeel.
-

EU-aanbestedingen

- Uit de toets op de naleving van de EU-aanbestedingsregels is een onrechtmatigheid gebleken van € 2,0 miljoen (2019: € 1,4 miljoen). De toename in de onrechtmatigheidsfouten wordt volledig veroorzaakt door de bestedingen in de jeugdzorg in natura, zoals nader toegelicht bij het onderdeel sociaal domein. Dit betreffen de zorgkosten die ten behoeve van één enkele client aan één instelling zijn betaald. Wij hebben vastgesteld dat het college weloverwogen heeft besloten tot het verlenen van deze zorg echter niet aan de EU-aanbestedingsrichtlijnen heeft voldaan.
-

Grondexploitatie

- Zoals reeds in de managementletter geconstateerd merken wij op dat taken en bevoegdheden ten aanzien van het 'grondbedrijf' zijn verdeeld binnen de gemeente. Zo is planeconomie belegd bij 'financiën', zijn de grond aan- en verkopen belegd bij 'accommodaties en exploitaties' en is projectmanagement belegd bij 'ondernemen en ontwikkelen'. Tevens zien wij dat het uitvoeren van (verbijzonderde) interne controles op de waardering niet is uitgevoerd. Mede door het grote aantal complexe ontwikkelingen binnen de grondexploitaties (BSD, tijdelijke woningen, Brandevoort II scheiding noord en zuid, mogelijke verkoop Automotive campus en Centrumplan i.r.t. de woondeal) zien wij een noodzaak de interne beheersing specifiek ten aanzien van het grondbedrijf aan te scherpen.
 - In de grondexploitatie Brandevoort II was een budget opgenomen van € 6,7 miljoen ten behoeve van het ondergronds brengen van de hoogspanning. Gedurende 2020 en 2021 is gebleken dat het volledig ondergronds brengen van de hoogspanning vooralsnog technisch niet haalbaar is. Daarnaast is gebleken dat de hoogspanning geen belemmering vormt in de verkoop van gronden daar deze gedurende 2020 volledig zijn verkocht. Dit maakt dat er geen grondslag meer bestaat voor het reserveren van deze middelen in de grondexploitatie, waardoor deze zijn vrijgevallen.
-

Woningbouw-impuls

- Uw gemeente heeft in 2020 een woningbouwimpuls beschikt gekregen van het rijk ter grootte van van € 8,5 miljoen. Om deze impuls te verzilveren dient aan een drietal voorgeschreven doelstellingen te worden voldaan. Zo dienen er een voorgeschreven aantal extra woningen te worden gerealiseerd, dienen een voorgeschreven aantal extra betaalbare woningen te worden gerealiseerd en dient tevens een versnelling van 48 maanden te worden gerealiseerd. In het raadsbesluit van 16 maart 2021 is een besluit genomen ten behoeve van het beschikbaar stellen van een krediet voor infrastructurele aanpassingen. Gezien de voorwaarden zoals hiervoor geschetst zouden wij verwachten dat eveneens een aanpassing van het Centrumplan benodigd is om aan de subsidievoorwaarden te kunnen voldoen. Wij adviseren het college dit nader te beoordelen en bij eventuele afwijkingen ten opzichte van de aanvraag tijdig in gesprek te gaan met het rijk.
-

Bestuurlijke samenvatting controle 2020

Conclusies jaarrekeningcontrole 2020

Sociaal domein

- De financiële impact van het coronavirus op het sociaal domein is beperkt. Uw gemeente heeft tijdig en voldoende beheersmaatregelen getroffen waarmee u de financiële effecten van corona voor het sociaal domein over 2020 tot een minimum heeft beperkt. De bestedingen binnen het sociaal domein zijn in lijn met het landelijk beeld lager dan begroot. Het is echter de verwachting dat deze kosten komende periode weer zullen toenemen als gevolg van een mogelijk stuwmeer als gevolg van uitgestelde zorg, een toename van de zorgvraag en een toename van de zorgzwaarte als gevolg van corona. Dit vraagt voor de komende jaren een strakke sturing op de uitgaven.
 - Op basis van de door ons uitgevoerde controle moeten wij de Persoonsgebonden Budgetten (PGB's) overeenkomstig voorgaand jaar als onzeker aanmerken. Deze onzekerheid bedraagt € 2,1 miljoen.
-

Projectbeheersing Glasvezel Helmond B.V.

- Wij hebben kennis genomen van de jaarrekening van Glasvezel Helmond B.V. en hierbij geconstateerd dat het resultaat lager uitvalt dan initieel begroot. De businesscase is echter nog steeds positief waardoor dit niet leidt tot herwaardering van het belang in Glasvezel Helmond B.V. Het tekort hangt samen met aanloopverliezen. Het is van belang om naast de resultaten van de B.V. ook aandacht te hebben voor de liquiditeitspositie. Hogere aanloop verliezen dan begroot kunnen er toe leiden dat aanvullende liquiditeiten benodigd zijn. Wij constateren dat het college zich hiervan bewust is en de ontwikkelingen nauwgezet volgt.
-

Bereikbaarheidsakkoord

- Gedurende 2020 heeft de gemeente afspraken gemaakt met de provincie om verantwoording af te kunnen leggen aan de provincie Noord-Brabant over de verkregen middelen in het kader van het Bereikbaarheidsakkoord. Dit heeft ertoe geleid dat iedere gemeente uit de regio die een deel uitvoert van de bereikbaarheidsagenda middels een bijlage bij de jaarrekening verantwoording aflegt aan de gemeente Helmond. De gemeente Helmond kan vervolgens verantwoording afleggen aan de provincie op basis van deze bijlagen.

Bij de controle van de bijlage en de daarin opgenomen bestedingen hebben wij geconstateerd dat de verantwoordingseisen in verhouding tot de omvang van de bestedingen en de materialiteit van de jaarrekening ondanks versoepeling nog steeds zwaar zijn. Zo dienen wij als accountant voor ieder van de projecten minimaal één deelwaarneming te verrichten, terwijl in sommige gevallen de bestedingen minder zijn dan € 100.000. Wij adviseren het college nogmaals in overleg te treden met de provincie Noord-Brabant, en te bezien hoe de verantwoording en controle van het Bereikbaarheidsakkoord is te vereenvoudigen.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020

Conclusies jaarrekeningcontrole 2020

IT-omgeving

- Wij hebben in het kader van de jaarrekeningcontrole nader gekeken naar de IT-omgeving van de financiële administratie en uitkeringsadministratie. Overall gezien is onze conclusie dat de kwaliteit van de algemene IT-beheersmaatregelen in 2020 weliswaar is verbeterd, maar tegelijkertijd zien wij ook dat de gemeente nog belangrijke stappen te zetten heeft. Om deze reden hebben wij een primair gegevensgerichte controleaanpak bij de jaarrekeningcontrole 2020 gehanteerd.
 - Door de tekortkomingen in de IT-beheersmaatregelen loopt uw gemeente een verhoogd risico op tekortkomingen in de geautomatiseerde gegevensverwerking die bijvoorbeeld kunnen resulteren in niet-betrouwbare data c.q. cijfers en een grote(re) impact kunnen hebben indien sprake is van cybersecurity incidenten. Het is belangrijk in 2021 op dit terrein een verdere doorontwikkeling en verbeterlagen te realiseren.
-

Inleiding

Inleiding

Onze belangrijkste bevindingen

Wij zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2020 te verstrekken

De controle van de jaarrekening is nagenoeg afgerond. De na onze controle resterende fouten en onzekerheden blijven – onder voorbehoud van finale afronding – binnen de door ons gehanteerde materialiteit en hebben daardoor geen invloed op de strekking van ons oordeel. Wij zijn daarom voornemens om, separaat van dit accountantsverslag, uiterlijk op 6 juli 2021 een goedkeurende controleverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid te verstrekken.

Geen resterende controleverschillen geïdentificeerd voor vermogen en resultaat

Wij hebben tijdens onze controle enkele fouten in de jaarrekening geconstateerd, die zijn gecorrigeerd in de definitieve jaarrekening. Hierna resteren er geen afwijkingen die van invloed zijn op het vermogen of het resultaat van de gemeente.

Controleverschillen geïdentificeerd voor de rechtmatigheid

De in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2020 hebben op programma 11 geleid tot een overschrijding van € 862.000 die is aangemerkt als onrechtmatig en meeweegt in ons oordeel. Deze overschrijding is niet in overeenstemming met de begroting en past tevens niet met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het 'Normenkader' dat door raad op 13 oktober 2020 is vastgesteld.

De overige begrotingsoverschrijdingen op het niveau van de programma's passen binnen de gestelde normen en zijn in de jaarrekening voldoende toegelicht en wegen daarom niet mee in ons oordeel.

Naast de begrotingsoverschrijding is er sprake van een onrechtmatigheid ter grootte van € 2,0 als gevolg van het niet voldoen aan de EU aanbestedingsregels.

Onzekerheden in de zorgbestedingen

De PGB-bestedingen zijn door uw gemeente (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft vanwege rechtmatigheidsafwijkingen een controleverklaring met beperking vertrekt bij de verantwoordingen 2019.

Het ontbreken van voldoende en geschikte controle-informatie over de prestatielevering (getrouwheid) van de verantwoorde PGB-bestedingen in de jaarrekening 2020 leidt in onze controle tot een onzekerheid voor de getrouwheid en de rechtmatigheid van in totaal € 2,1 miljoen.

Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2020 uitgevoerd met de volgende toleranties, zoals vermeld in het door het auditcomité vastgestelde controleprotocol:

- Voor fouten bedraagt de tolerantie 1% van het totaal van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves: **€ 3,6 miljoen**.
- Voor onzekerheden bedraagt de tolerantie 3% van het totaal van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves: **€ 10,8 miljoen**.
- Als rapportagetolerantie voor fouten en onzekerheden geldt een in het auditplan 2020 afgesproken bedrag van **€ 50.000**.

Wij zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2020 te verstrekken.

De onzekerheid inzake de PGB-bestedingen van in totaal € 2,1 miljoen valt binnen de goedkeuringstolerantie voor onzekerheden € 10,8 miljoen en heeft daarom geen invloed op de strekking van de controleverklaring. Dit geldt eveneens voor rechtmatigheidsfouten als gevolg van de begrotingsonrechtmatigheid en het niet voldoen aan de EU-aanbestedingsregels ter grootte van € 2,9 miljoen. Dit valt binnen de goedkeuringstolerantie van € 3,6 miljoen.

Onze belangrijkste bevindingen

Geen resterende controleverschillen met betrekking tot SiSa

Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de in de SiSa-bijlage 2020 verantwoorde informatie geconstateerd.

Geen resterende controleverschillen met betrekking tot de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Wij hebben tijdens onze controle van de WNT-verantwoording geen afwijkingen geïdentificeerd die groter zijn dan onze rapporteringsdrempel en die niet zijn gecorrigeerd in de definitieve jaarrekening.

Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd

Met de opdrachtbevestiging van 16 september 2020 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2020. Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend (geweest) voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- De Controleverordening gemeente Helmond (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet).
- Het 'Normenkader' dat door raad op 13 oktober 2020 is vastgesteld.

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging en is nader omschreven in het auditplan 2020. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wel is ten opzichte van 2020 sprake van 9 nieuwe SiSa-regelingen (2020: 16 regelingen en 2019: 7 regelingen) en een nieuwe bijlage Subsidieregeling Bereikbaarheidsakkoord waarin uw gemeente verantwoording aflegt over 13 projecten.

Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2020 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Helmond

Ons zijn geen relaties bekend tussen Deloitte Accountants B.V. en haar zuster- en/of dochterondernemingen of de memberfirms van Deloitte Touche Tohmatsu Limited en hun respectievelijke zuster- en/of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging is te vinden in bijlage C bij deze rapportage.

Er zijn geen belangrijke wijzigingen in de verslaggevingsregels

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn een essentiële basis voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van de gemeente.

Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming voor moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om schattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente zijn uiteengezet in de 'Grondslagen van waardering en resultaatbepaling' in de jaarrekening 2020.

Wij hebben het door het management toegepaste proces voor de totstandkoming van de jaarrekening geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controles uitgevoerd.

Op basis van onze werkzaamheden zijn wij van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de in de jaarrekening toegepaste schattingen redelijk zijn, en door uw gemeente consistent zijn gebruikt.

De financiële positie van uw gemeente

De financiële positie van uw gemeente

In dit hoofdstuk geven wij op hoofdlijnen een samenvatting van de ontwikkelingen in het vermogen en het resultaat van uw gemeente

De vermogenspositie van uw gemeente is ten opzichte van 2019 toegenomen

Het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, maakt een duidelijk en expliciet onderscheid tussen resultaatbepaling en -bestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Gemeenten mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen muteren. De mutaties in het eigen vermogen vinden dus plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit de in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in de reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door de gemeenteraad genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de politieke besluitvorming.

Het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten 2020 bedraagt € 6,8 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 16,9 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2020 circa € 23,6 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2020 circa 49% van het balanstotaal (2019: 48%). In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen.

Eigen vermogen (in € 1 miljoen)	2020	2019	2018	2017
Eigen vermogen per 1 januari	239,6	250,2	260,1	268,5
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 16,9	-/- 21,8	-/- 13,7	-/- 13,0
Gerealiseerd resultaat	23,6	11,2	3,8	4,6
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	6,8	-/- 10,6	-/- 9,9	-/- 8,4
Eigen vermogen per 31 december	246,3	239,6	250,2	260,1

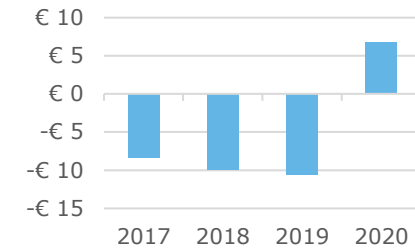
Exploitatieresultaat (x € 1 miljoen)

Totale baten	364,5	
Totale lasten	-/- 357,7	
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten		6,8
Af: stortingen in reserves	-/- 10,2	
Bij: onttrekkingen aan reserves	27,1	
Saldo mutaties reserves		16,9
Gerealiseerd resultaat		23,6

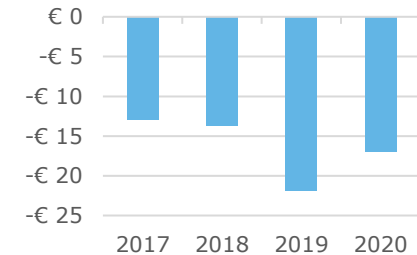
De exploitatie over 2020 laat een voordelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 6,8 miljoen voordelig zien, ten opzichte van een begroot nadelig saldo van € 22,4 miljoen. Dit is een voordeel van € 29,2 miljoen. Hier staat ten opzichte van de begroting een nadeel op de mutaties in reserves tegenover van € 5,6 miljoen. Per saldo is hiermee sprake van een voordeel ten opzichte van de begroting 2020 van € 23,6 miljoen.

In hoofdstuk '2 Financiële samenvatting' van het jaarverslag is op hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting, tussentijdse rapportages en prognoses in 2020.

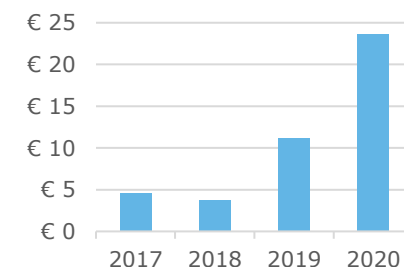
Saldo baten en lasten (in miljoen)

Mutaties in reserves (in miljoen)

Gerealiseerd resultaat (in miljoen)

Doeverode

Realiteitsgehalte begroting

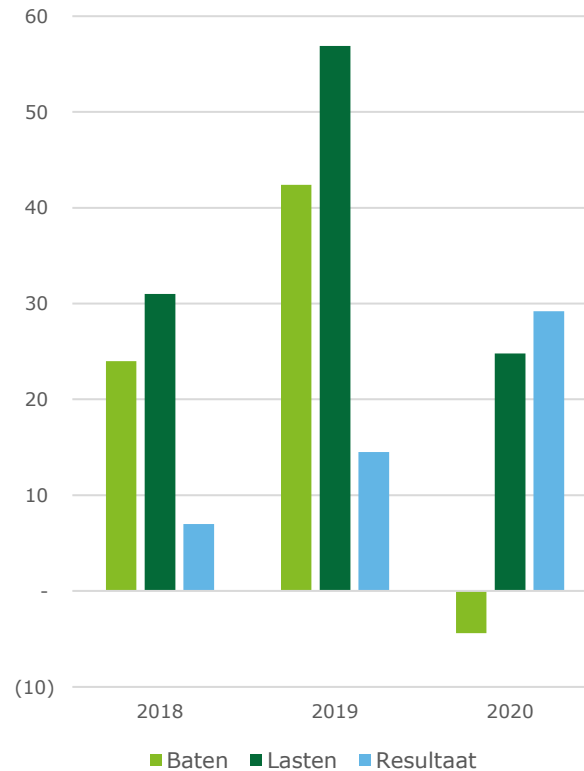
Hiernaast hebben wij een overzicht opgenomen van het verschil tussen de geraamde en de werkelijke baten, lasten en resultaten in-, respectievelijk exclusief mutaties in reserves volgens de jaarrekeningen over de periode 2018-2020.

Uit de overzichten blijkt dat de begrote en de werkelijke baten, lasten en resultaten, zowel ex- als inclusief mutaties in reserves, jaarlijks (forse) afwijkingen laten zien. In 2020 hebben deze afwijkingen tevens geleid tot een begrotingsonrechtmatigheid op het programma 11 'Openbare ruimte en natuurbescherming'. In de meeste gevallen blijven de bestedingen echter achter op de geraamde lasten. Dit kan voortkomen uit het onvoldoende beheersen van de uitgaven waardoor onderschrijdingen niet tijdig worden erkend en/of het niet volledig kunnen realiseren van ambities.

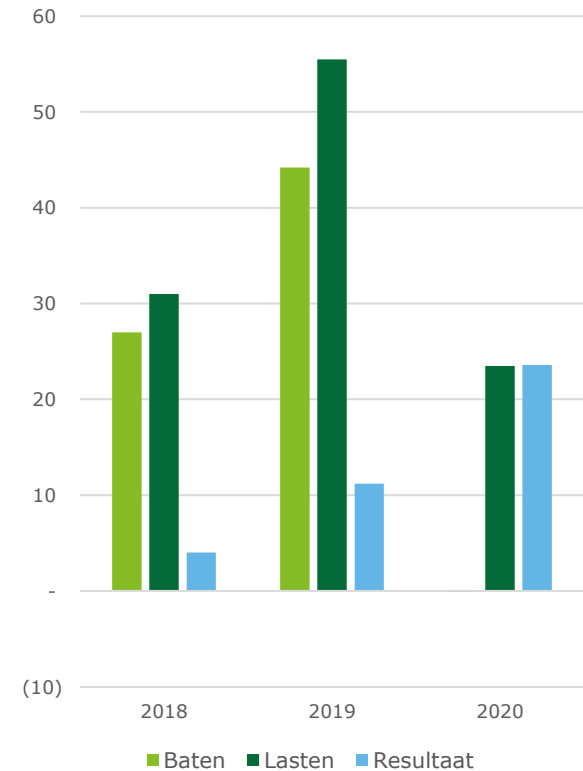
Wij adviseren in 2021 nader onderzoek te doen naar de (structurele) oorzaken van de afwijkingen in vooral de raming en realisatie van de lasten, en te bezien hoe het realiteitsgehalte en de voorspellende waarde van de begroting en tussentijdse informatievoorziening verder is te verbeteren.

Een mogelijke aanpak hiervoor is het 'zero based' opbouwen van de begroting 2022. Feitelijk is dit de begroting 'vanaf nul' opzetten in plaats van – sterk vereenvoudigd gesteld – de begroting 2021 indexeren en aanvullen met nieuwe projecten, investeringen en activiteiten. Dit dwingt de organisatie opnieuw te kijken naar de werkelijk uit te voeren taken en het analyseren daarvan ten opzichte van de beschikbare personele capaciteit en zorgt voor een meer realistische begroting.

Baten, lasten en resultaat
exclusief mutaties reserves
(x € 1 miljoen)

Baten, lasten en resultaat
inclusief mutaties reserves
(x € 1 miljoen)

Uw weerstandsratio is toegenomen

Het weerstandsvermogen betreft de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's.

De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit (voor de samenstelling hiervan verwijzen wij naar paragraaf 5.2

Weerstandsvermogen en risicobeheersing in uw jaarverslag 2020) bedraagt € 76,9 miljoen en is daarmee gelijk aan voorgaand jaar.

De inventarisatie van de risico's die in paragraaf 5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag is opgenomen, geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een kansinschatting van het zich voordoen van het geïdentificeerde risico, om zo de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen.

Hieruit volgt een gekwantificeerd bedrag aan benodigde weerstandscapaciteit van afgerond € 55,8 miljoen (2019: € 45,5 miljoen). Ten opzichte van 2019 is zodoende sprake van een stijging van de gekwantificeerde risico's met per saldo € 10,3 miljoen.

Deze toename kent hoofdzakelijk 2 oorzaken. Als gevolg van corona is er een risico onderkend ter grootte van € 1,7 miljoen. Daarnaast is het door de gemeente onderkende risico ten aanzien van het grondbedrijf met € 7,7 miljoen toegenomen. Voor het grondbedrijf heeft de gemeente een separaat weerstandsvermogen onderkend ter grootte van € 77,3 miljoen bestaande uit de reserve grondbedrijf en de resterende winstpotenties van de bouwgronden in ontwikkeling.

Voor meer gedetailleerde informatie over (de ontwikkeling van) uw weerstandspositie verwijzen wij u naar paragraaf 5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing in uw jaarverslag 2020.

Wij merken op dat de onderkende risico's een operationeel karakter kennen. Wij adviseren het college de risicoparagraaf doorlopend te actualiseren en hierin ook ontwikkelingen als de invoering omgevingswet, invoering inburgeringswet, regionale energie transitie en de herijking van het gemeentefonds mee te nemen.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Algemeen

De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn vermeld in paragraaf '7.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' van de jaarrekening 2020. Wij hebben het door het college en de directie toegepaste proces voor significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

De jaarstukken 2020 van uw gemeente bestaan uit het jaarverslag (programmaverantwoording en verplichte paragrafen) en de jaarrekening (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting, de SiSa-bijlage en Bereikbaarheidsagenda bijlage).

In de programmaverantwoording van het jaarverslag dient informatie te worden opgenomen met betrekking tot de vragen: wat hebben wij gedaan, wat hebben wij bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (over o.a. weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag.

Op basis van Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 moet de accountant werkzaamheden uitvoeren met betrekking tot het jaarverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen.

Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en artikel 26 BBV.
- Wij hebben, voor zover wij kunnen beoordelen, vastgesteld dat de verklaringen van het college in het jaarverslag en de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken verenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.
- Wij hebben vastgesteld dat de verklaringen in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de uitgevoerde controlewerkzaamheden.

Evaluatie van de belangrijkste inschattingen van het management

Uw gemeente heeft voorzieningen gevormd voor verliezen, risico's of verplichtingen die hun oorsprong vinden in het huidige boekjaar of eerdere boekjaren, maar waarvan de (verwachte) uitgaven in de toekomst liggen. Binnen de voorzieningen maakt u conform het BBV onderscheid naar voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's, ter egalisering van kosten (groot onderhoud), voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven, en voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.

Deze voorzieningen zijn naar hun aard gebaseerd op veronderstellingen en schattingen van het management en het college. Zij schatten op basis van hun kennis van de gemeente en haar omgeving in wat het effect van bijvoorbeeld de te voorziene risico's, verplichtingen en kosten zal zijn in de komende jaren en wat de omvang van de voorziening moet zijn.

Wij hebben het proces beoordeeld waarmee het management deze schattingen ontwikkelt, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Dit in de context van de jaarrekening als geheel en niet bedoeld om ons een oordeel te vormen over individuele schattingsposten.

Wij zijn van mening dat de verslaggeving en de toegepaste schattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

Effecten corona

Wij sommen hier de belangrijkste effecten van corona op de jaarrekening van de gemeente Helmond op:

- Waardering vorderingen: als gevolg van financiële problemen of tekorten bij debiteuren en andere soorten schuldenaars bestaat een toegenomen risico op het niet ontvangen van vorderingen. Wij hebben de invorderingsrisico's en daarmee de waardering van de vorderingen gecontroleerd en wij merken op dat als gevolg van diverse steunen en coulanccemaatregelen (door het rijk dan wel door de gemeente) nog geen sprake is van grote mutaties in de oninbare vorderingen.
- De gemeente is belast met de uitvoering van de 'Tozo'. Gemeente Helmond heeft dit gedelegeerd aan Senzer. Senzer draagt verantwoordelijkheid voor de verantwoording van de bestedingen. De ontvangsten vanuit het rijk zijn een bate voor de gemeente. Het volledige bedrag is vervolgens overgemaakt aan Senzer.
- Vanuit het sociaal domein zijn meerkosten en continuïteitsbijdragen aan zorginstellingen vergoed. Deze lasten zijn opgenomen als onderdeel van de lasten WMO en Jeugd.

Grondexploitaties

De grondexploitaties zijn geactualiseerd

De veruit grootste balanspost met betrekking tot de onderhanden projecten betreft de post 'voorraden' (grondexploitatie). De risico's voor deze post zijn in essentie terug te brengen tot de zogenaamde 3 P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse gemaakt van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavels, etc.) binnen projecten in relatie tot de actuele marktvraag?
- **Prijs:** de verkoopprijzen van woningen en dus van grond hebben langere tijd onder druk gestaan. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Deze 3 P's vormen de basis voor de actualisatie van de grondexploitaties zoals opgenomen in de jaarrekening 2020 en vermeld in de paragraaf 'Grondbeleid' van het jaarverslag 2020.

Bij onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen hebben wij het volgende in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken, onderling afhankelijk en intern consistent zijn, en of ze redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.

- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen; met andere woorden: is er sprake van consistentie met de algemene economische omgeving en de economische omstandigheden in/bij de gemeente?
- Of de veronderstellingen aansluiten op de door uw raad vastgestelde plannen en besluiten.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden: is historische informatie representatief voor toekomstige situaties?).

Uitkomsten beoordeling schattingsproces

In het kader van onze risicoanalyse voor de controle van de grondexploitaties hebben wij een analyse opgesteld van de ontwikkeling in de boekwaarde, de raming van nog te realiseren kosten/opbrengsten en de verwachte resultaten bij het afsluiten van projecten. Een en ander in de context van de jaarrekening als geheel. Op basis hiervan hebben wij hoofdzakelijk werkzaamheden verricht voor de volgende projecten: Brandevoort II, Suytkade en Automotive Campus.

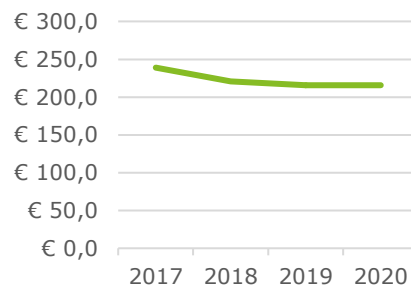
Bij de controle hebben wij onder andere onderzoek gedaan naar de van de schattingen ultimo 2020 ten opzichte van de schattingen ultimo 2019. Tevens hebben wij steekproefsgewijs schattingen getoetst.

Brandevoort II

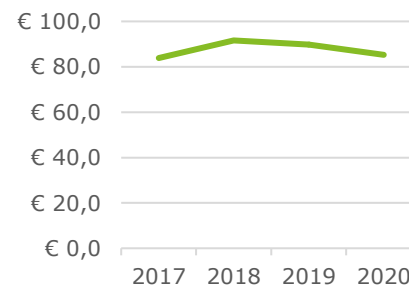
De waardering van Brandevoort II is gebaseerd op de huidige besluitvorming van de raad. Dat betekent een exploitatie opzet waarbij het noordelijk deel (BSD) een gelijke inrichting heeft als het zuidelijke grotendeels reeds gerealiseerde deel. Indien de raad besluit tot het herzien van deze grondexploitatie zal dit naar alle waarschijnlijkheid effect hebben op de waardering van de grondexploitatie.

Een belangrijke wijziging ten opzichte van voorgaand jaar in de exploitatie van Brandevoort II betreft het niet langer opnemen van een budget van € 6,7 miljoen voor het ondergronds brengen van hoogspanning. Uit recente rapporten is gebleken dat het volledig ondergronds brengen van de hoogspanning niet haalbaar is. Tevens is de impact van de aanwezige hoogspanning op de verkoopbaarheid van de gronden nihil gebleken. Dit maakt dat er niet langer een grondslag bestaat voor het toerekenen van bestedingen ten behoeve van de hoogspanning aan de grondexploitatie.

Totaal grexen (boekwaarde in miljoen)

Voorziening grondbedrijf (in miljoen)

Ten slotte is naar aanleiding van de controle een correctie doorgevoerd ten aanzien van de ingerekende opbrengsten. De inschatting van de opbrengstenstijging ten aanzien van bedrijventerreinen en sociale woningbouw was te behoudend begroot en teven niet in lijn 'notitie parameters' zoals door de gemeente onderkend. Dit heeft geleid tot een stijging van de waardering met € 1,5 miljoen.

Automotive campus

Het college overweegt de verkoop van de 'Automotive campus'. Ter onderbouwing van deze mogelijke transactie is er een taxatie uitgevoerd voor corona.

Wij merken op dat de taxatie van de grondexploitatie zoals deze is uitgevoerd ten behoeve van de mogelijke verkoop van de Automotive Campus niet gelijk is aan de waardering in de jaarrekening. De reden hiervoor is dat de waardering in de jaarrekening is gebaseerd op het zelfstandig door exploiteren van de Automotive Campus waarbij de gemeente zelf de risico's draagt en tevens zorg dient te dragen voor de Campus ontwikkeling. Dit overeenkomstig de geldende verslaggevingsvereisten.

Volledigheidshalve merken wij op dat er ten aanzien van Suytkade geen noemenswaardige ontwikkelingen naar voren zijn gekomen uit de door ons uitgevoerde controle.

Taken en bevoegdheden grondbedrijf

Zoals reeds in de managementletter geconstateerd merken wij op dat taken en bevoegdheden ten aanzien van het 'grondbedrijf' zijn verdeeld binnen de gemeente. Zo is planeconomie belegd bij 'financiën', zijn de grond aan- en verkopen belegd bij 'accommodaties en exploitaties' en is projectmanagement belegd bij 'ondernemen en ontwikkelen'.

Tevens zien wij dat het uitvoeren van (verbijzonderde) interne controles ten aanzien van de waardering niet zijn uitgevoerd.

De complexiteit en ambities binnen het grondbedrijf zijn bovengemiddeld groot. Het ontwikkelen van een slimme wijk, het realiseren van een groot aantal tijdelijke woningen als ook de mogelijke verkoop van de Automotive campus zijn hiervan voorbeelden.

Deze ontwikkelingen brengen risico's met zich mee zowel op het gebied van financiën maar zeker ook in het kunnen realiseren van uw groeiambitie.

Woningbouwimpuls

De gemeente heeft in 2020 een woningbouwimpuls beschikt gekregen van het rijk ter grootte van € 8,5 miljoen. Om deze impuls te verzilveren dient aan een drietal voorgeschreven doelstellingen te worden voldaan. Zo dienen er een voorgeschreven aantal extra woningen te worden gerealiseerd, dient een voorgeschreven aantal extra betaalbare woningen te worden gerealiseerd en dient tevens een versnelling van 48 maanden te worden gerealiseerd en het realiseren van woningen.

In het raadsbesluit van 16 maart 2021 is een besluit genomen ten behoeve van het beschikbaar stellen van een krediet voor infrastructurele aanpassingen in het centrum van de stad. Gezien de voorwaarden zoals hiervoor geschetst zouden wij verwachten dat eveneens een aanpassing van het Centrumplan benodigd is om aan de subsidievoorwaarden te kunnen voldoen.

Wij adviseren het college dit nader te beoordelen en bij eventuele afwijkingen ten opzichte van de aanvraag tijdig in gesprek te gaan met het rijk danwel besluitvorming te herzien. Tevens is het van belang een zodanige beheersing vorm te geven dat het college in staat is bij afwikkelingen van de subsidie verantwoording af te leggen.

Sociaal domein

Sociaal domein/PGB-bestedingen

De PGB-bestedingen zijn (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft een controleverklaring met beperking verstrekt bij de PGB-verantwoordingen 2020. Het ontbreken van voldoende en geschikte controle-informatie over de prestatielevering (getrouwheid) van de verantwoorde PGB-bestedingen alsook de geconstateerde rechtmatigheidsafwijkingen, leiden tot een onzekerheid voor de getrouwheid en de rechtmatigheid in de jaarrekeningcontrole van uw gemeente ter grootte van € 2,1 miljoen.

Wij constateren dat de administratieve organisatie en interne beheersing in 2020 vrijwel ongewijzigd zijn ten opzichte van 2019. Landelijk zien wij dat steeds meer gemeenten de interne beheersing en interne controle voor zowel de prestatielevering (getrouwheid) als de rechtmatige besteding van de PGB's nader vorm en inhoud geven, en daarmee in staat zijn om de onzekerheden (grotendeels) weg te nemen.

Het is aan te bevelen dat uw gemeente op korte termijn onderzoekt met welke (aanvullende) maatregelen de interne beheersing van en interne controle op de PGB-bestedingen nader is vorm is te geven, om de onzekerheden ook bij uw gemeente op (korte) termijn zoveel mogelijk weg te nemen.

Controle Zorg in Natura (Wmo en Jeugdzorg)

De bestedingen inzake Wmo en Jeugdzorg worden ultimo 2020, overeenkomstig voorgaande jaren, middels een lumpsum besluit vastgesteld. Hierbij wordt door de gemeente een aansluiting gemaakt tussen de productieverantwoordingen en de eigen administratie. Middels het lumpsum besluit stelt het college de zorguitgaven vast.

Ten behoeve van 1 client is er zorg ingekocht waarbij niet is voldaan aan de EU-aanbestedingsregels. Dit leidt tot EU-aanbestedingsfout en daarmee kan het college de marktconformiteit van overeengekomen bedragen niet aantonen.

Gezien de specifieke aard van de zorgvraag als ook de urgentie die hiermee gemoeid was heeft het college besloten desalniettemin een overeenkomst te sluiten. Ten einde de geleverde prestatie vast te stellen heeft het college een productieverantwoording ontvangen als ook een nader onderzoeksrapport ontvangen op basis waarvan de kwaliteit van geleverde zorg is beoordeeld.

Wel merken wij op dat aan het inkopen van zorg voor de specifieke cliënt een weloverwogen besluit van het college ten grondslag ligt.

Impact corona

De financiële impact van het coronavirus op het sociaal domein is beperkt. Uw gemeente heeft tijdig en voldoende beheersmaatregelen getroffen waarmee u de financiële effecten van corona voor het sociaal domein over 2020 tot een minimum heeft beperkt.

Voor 2021 zullen de kosten moeilijk voorspelbaar zijn doordat ook in de eerste maanden sprake is geweest van een lockdown. Daarnaast is het moeilijk in te schatten in hoeverre zorg is uitgesteld wat leidt tot extra kosten en in hoeverre deze uitstel van zorg invloed heeft op de zorgzwaarte. Tevens is het mogelijk dat door corona een extra zorgvraag ontstaat doordat jongeren langere tijd hun normale leven niet hebben kunnen leiden.

Wij adviseren uw college om komend jaar de ontwikkelingen binnen het sociaal domein strak te monitoren.

Aanbestedingen

Onrechtmatigheden

Opdrachten boven een jaarlijks door de Europese Commissie vast te stellen drempelwaarde moeten Europees worden aanbesteed. In het kader van de jaarrekeningcontrole is intern een uitgebreide crediteurenanalyse uitgevoerd, waarbij de organisatie op basis van de onderliggende contracten, de in voorgaande jaren uitgevoerde controles en de bij interne juristen ingewonnen adviezen, heeft getoetst of over 2020 de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn nageleefd.

Op basis van onze werkzaamheden - waarbij wij gebruik hebben gemaakt van de interne analyses en de daarbij verzamelde documentatie - concluderen wij dat over 2020 sprake is geweest van een aantal afwijkingen van de Europese aanbestedingsrichtlijnen voor een bedrag van circa € 2,0 miljoen.

De omvang van de fout inzake de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen is hoger dan vorig jaar (2019: € 1,4 miljoen). Deze stijging wordt volledig verklaard door de onrechtmatige inkoop van zorg ter grootte van € 0,6 miljoen zoals toegelicht in de paragraaf 'Sociaal domein'.

Ontwikkeling 'Huis voor de stad'

De ontwikkelingen rondom het nieuw te vormen gemeentehuis zijn reeds toegelicht in de managementletter.

In het kader van de jaarrekeningcontrole hebben wij nader beoordeeld of de ontwikkeling van het nieuwe gemeentehuis zou moeten luiden tot versnelde afschrijving van activa. Hierbij zijn geen bijzonderheden geconstateerd.

Project beheersing De Braak

In de jaarrekening 2019 was sprake van een onzekerheid ten aanzien van de inbaarheid van de vordering op Stichting Belangen Helmond Sport ter grootte van € 724.000. Nadat de gemeente alsnog tot een stadiondeal is gekomen zal Stichting Belangen Helmond Sport naar alle waarschijnlijkheid ook aan haar verplichtingen kunnen voldoen. Dit maakt dat deze gelden niet langer als onzeker worden aangemerkt.

Voor een verdere toelichting op de ontwikkeling van 'De Braak' verwijzen wij eveneens naar onze managementletter.

Glasvezel Helmond

In het kader van de jaarrekeningcontrole hebben wij kennis genomen van de concept jaarrekening van Glasvezel Helmond B.V. Wat hierbij opvalt is dat de resultaten ca. € 138.000 lager uitvallen dan begroot. Het gerealiseerde resultaat bedraagt € 584.000 negatief.

Hoewel de resultaten negatiever zijn dan begroot blijft de business case, bekeken over de looptijd van het gehele project, positief. Het blijft evenwel belangrijk de aanloop verliezen te beheersen. Dit is tweeledig. Enerzijds leiden hogere aanloopverliezen tot een break-even point dat verder in de toekomst komt te liggen en anderzijds zorgt dit ertoe dat mogelijk liquiditeitstekorten ontstaan in de uitrolfase.

Wij constateren dat het college zich hiervan bewust is en de ontwikkelingen nauwgezet volgt.

Bereikbaarheidsakkoord

De gemeente Helmond is belast met de uitvoering van het bereikbaarheidsakkoord. Het bereikbaarheidsakkoord bevat middelen ten behoeve van de regio Zuid-Oost Brabant. De gemeenten hebben een plan gemaakt om de bereikbaarheid van de hele regio te verbeteren.

Een programmateam coördineert de uitvoering waarbij het beheren van de door de provincie beschikbare middelen is belegd bij de gemeente Helmond. Dit betekent ook dat de gemeente Helmond verantwoording dient af te leggen aan de provincie Noord-Brabant ten aanzien van de rechtmatige besteding van middelen.

Gedurende 2020 heeft de gemeente afspraken gemaakt om te komen tot een werkbare verantwoording. Dit heeft ertoe geleid dat iedere gemeente uit de regio die een deel uitvoert van de bereikbaarheidsagenda middels een bijlage bij de jaarrekening verantwoording aflegt aan de gemeente Helmond. De gemeente Helmond kan vervolgens verantwoording afleggen aan de provincie op basis van de bijlagen.

Bij de controle van de bijlage en de daarin opgenomen bestedingen hebben wij geconstateerd dat de verantwoordingseisen in verhouding tot de omvang van de bestedingen en de materialiteit van de jaarrekening ondanks versoepeling nog steeds zwaar zijn. Zo dienen wij als accountant voor ieder van de projecten minimaal 1 deelwaarneming te verrichten, terwijl in sommige gevallen de bestedingen minder zijn dan € 100.000. Wij adviseren het college nogmaals in overleg te treden met de provincie Noord-Brabant, en te bezien hoe de verantwoording en controle van het Bereikbaarheidsakkoord is te vereenvoudigen.

Begrotingsrechtmatigheid

Naast de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020 hebben wij ook de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid 2020 van de Commissie BBV. Hieruit blijkt dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen meeweegt in het accountantsoordeel. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet de accountant kijken naar de lastenoverschrijdingen per programma. In onderstaande tabel hebben wij een nadere toelichting opgenomen voor de overschrijdingen per programma.

Begrotingsoverschrijdingen

Programma 2 – Werk en inkomen: kostenoverschrijding € 471.000	Overschrijding als gevolg van uitvoering Tozo. Hier staan direct gerelateerde baten tegenover. Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel.
Programma 3 – Zorg en Welzijn: kostenoverschrijding € 1.029.000	Overschrijding als gevolg van openeinderegeling sociaal domein. Kosten passen binnen bestaand beleid. Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel.
Programma 10 – Verker een Mobiliteit kostenoverschrijding € 485.000	Hogere lasten worden gecompenseerd door hogere baten. Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel.
Programma 11 – Openbare ruimte en natuurbescherming kostenoverschrijding € 862.000	Hogere lasten zijn ontstaan door hogere uitgaven. Deze uitgaven zijn niet tijdig gemeld danwel ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. Onrechtmatig, telt mee voor het oordeel.

Overige verantwoordings- en rapportageverplichtingen

Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden in de SiSa-bijlage 2020 geconstateerd

De procedure die uw gemeente moet naleven bij de aanlevering van de bestanden aan het CBS is ten opzichte van vorig jaar niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramen 5 documenten aan het CBS aan te leveren.

Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2020. Hierbij evalueren wij de getrouwheid en de rechtmatigheid van de in de SiSa-bijlage verantwoorde gegevens (indicatoren).

Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld, zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze '0' terecht is ingevuld. U hebt dit aan ons bevestigd.

De (verplichte) tabel met fouten en onzekerheden wat betreft de specifieke uitkeringen is opgenomen in bijlage B van dit accountantsverslag. Tijdens de controle hebben wij geen financiële fouten of onzekerheden geconstateerd.

Bereikbaarheidsakkoord

In het kader van de Samenwerkingsovereenkomst Bereikbaarheidsagenda 2017-2030 waarvan de gemeente Helmond penvoerder is heeft de gemeente ook zelf projecten uitgevoerd.

Via een bijlage in de jaarrekening legt uw gemeente verantwoording af over de besteding van deze middelen.

Tijdens de controle van de bijlage in de jaarrekening van de 'Subsidieregeling Bereikbaarheidsakkoord' hebben wij geen financiële fouten of onzekerheden geconstateerd.

Wij hebben geen fouten geconstateerd met betrekking tot de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt.

De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2020 niet meer bedragen dan € 201.000 per jaar.

Daarnaast dienen gemeenten de salarissen openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief - als aan bepaalde voorwaarden is voldaan - ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

In 2020 hebben wij geen overschrijdingen van de grensbedragen voor topfunctionarissen en overige medewerkers geconstateerd.

Frauderisicoanalyse

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van een overtreding van wet- en regelgeving

Het college van burgemeester en wethouders is primair verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en voor de naleving van wet- en regelgeving. Recente ontwikkelingen laten zien dat de handhaving van anticorruptiewetgeving aan globalisering onderhevig is, waardoor ook gemeenten in toenemende mate te maken krijgen met anticorruptieregels.

Als onderdeel van onze controle hebben wij het college verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat het college en management daarbij hanteren, alsook de communicatie daarover met het personeel en met het auditcomité. Tijdens deze gesprekken heeft het college aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken. Hierbij heeft het college ook voorbeelden gegeven van de manier waarop het deze beheerst.

Een belangrijke beheersingsmaatregel die het college heeft getroffen, is het uitvoeren van een periodieke interne controle op de wat betreft omvang en financiële risico's belangrijkste processen.

Daarnaast heeft het college begin 2019 de interne-frauderisicoanalyse geactualiseerd en is deze ook besproken met en toegelicht aan het auditcomité. Wij onderschrijven het blijvende belang van beide beheersmaatregelen.

De frauderisicoanalyse voldoet aan de voor het doel eraan te stellen eisen. Het is belangrijk deze frauderisicoanalyse jaarlijks te actualiseren en deze te blijven delen en bespreken met het auditcomité. Op deze wijze vormt het periodiek actualiseren ervan een zichtbaar en vast onderdeel van de interne-beheersingsomgeving, inclusief de communicatie hierover met het toezichthoudend orgaan.

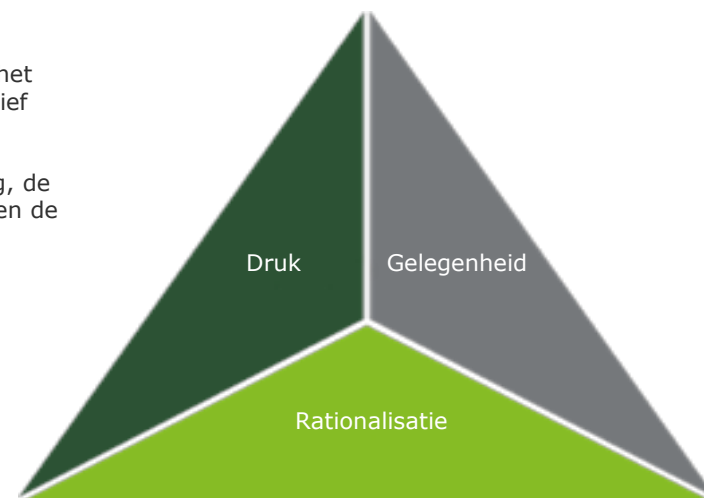
Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college van burgemeester en wethouders, inclusief het invoeren en onderhouden van interne-beheersingsmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en de efficiency van de bedrijfsvoering en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Op basis van de frauderisicoanalyse van de gemeente Helmond en onze controlewerkzaamheden hebben wij geen signalen voor (mogelijke) fraude verkregen.

Interne beheersing

Interne beheersing

De belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2020

Managementletter 2020, toegespitst op de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2020 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle is primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

De bevindingen van de interim-controle hebben wij opgenomen in onze managementletter 2020. Korthedshalve verwijzen wij hiernaar.

Wat betreft de in de managementletter 2020 beschreven aandachtspunten voor het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2020 zijn wij nagegaan of deze aandachtspunten door de organisatie in voldoende mate zijn opgevolgd. Voor zover de opvolging van de aandachtspunten of onze controle ervan hiertoe aanleiding geven, hebben wij onze bevindingen in dit accountantsverslag bij het betreffende onderwerp verwerkt.

De betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving verdient de nodige aandacht

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen gaan over de onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij geen volledigheid pretenderen.

De IT-omgeving en een adequate opzet en werking daarvan nemen een steeds dominantere plaats in binnen uw organisatie, met het oog op een betrouwbare geautomatiseerde gegevensverwerking. Daarmee krijgt de IT ook een dominantere positie in onze controleaanpak en -uitvoering.

Gedurende onze controle hebben wij aandacht besteed aan de opzet van de toegangsbeveiliging (User Access Controls) en het proces van wijzigingenbeheer (Change Management) met betrekking tot de financiële administratie en de uitkeringsadministratie.

In algemene zin constateren wij dat uw gemeente de ambitie heeft om het volwassenheidsniveau van de IT-omgeving en het beheer hiervan te versterken. Deze ambitie onderschrijven wij en een toename van de bewustwording op dit gebied is zichtbaar. De beoogde toename van het volwassenheidsniveau zoals gepland voor 2020 is echter niet behaald en wij vragen hiervoor uw blijvende aandacht de komende jaren. Onderstaand vatten wij onze belangrijkste observaties samen.

Toegangsbeveiliging

Een belangrijke vorm van beheersing ten aanzien van de toegangsbeveiliging is het uitvoeren van een periodieke review van gebruikers(rechten). Deze beheersing wordt nu informeel en niet op structurele wijze uitgevoerd. Hierdoor bestaat het risico dat er onterecht gebruikers actief zijn c.q. niet de juiste beperking van rechten hebben.

Wij bevelen aan om een formele procedure op te stellen voor de inrichting en uitvoering van deze interne beheersmaatregel, deze op het juiste niveau te laten uitvoeren en centraal te registreren.

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat het proces rondom het verlenen van toegang tot belangrijke financiële applicaties en de benodigde rechten niet (altijd) wordt geautoriseerd door de verantwoordelijke afdelingshoofden. Rechten worden hierbij toegekend op basis van reeds bestaande rechtenprofielen en niet per individuele gebruiker afgestemd en gecontroleerd.

Aansluitend op voorgaande observaties hebben wij vastgesteld dat het door de gemeente vastgestelde wachtwoordbeleid niet eenduidig is geïmplementeerd in de applicaties en databases.

Onze aanbeveling is om de praktijk in lijn te brengen met het beleid alsmede de eisen die aan de wachtwoorden zitten te versterken. Een overzicht van de 'best practises' in de praktijk is gedeeld met de ambtelijke organisatie.

Interne beheersing

De belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2020

Change management

Het change management proces zoals is nu is opgezet en ingericht is zichtbaar aan het verbeteren. Procedures zijn reeds op onderdelen van het proces beschreven en taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn bekend.

Wij constateren desondanks dat het proces niet altijd in lijn met de beschreven procedures wordt uitgevoerd en dat er wijzigingen hebben plaatsgevonden zonder noodzakelijke autorisaties. Wij adviseren om hiervoor een specifiek beleid op te stellen en processen en procedures per type change (afhankelijk van de omvang en complexiteit) formeel vast te stellen en centraal te registeren om de audittrail te waarborgen.

Impact op jaarrekeningcontrole

Onze bevindingen in dit kader resulteren erin dat wij voor de jaarrekeningcontrole 2020 géén gebruik (hebben) kunnen maken van de door uw gemeente getroffen geautomatiseerde beheersingsmaatregelen in de applicaties, omdat die direct afhankelijk zijn van de betrouwbare en continue werking van de IT-omgeving. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de maatregelen die zijn opgenomen in de digitale workflow voor de verwerking van inkoopfacturen.

Om achteraf voldoende zekerheid te krijgen over de betrouwbare en rechtmatige gegevensverwerking van onder andere inkoopfacturen, hebben wij aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Hieruit bleken geen bijzonderheden.

Overeenkomstig artikel 2:393, lid 4 van het Burgerlijk Wetboek zijn wij verplicht om onze bevindingen te rapporteren met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle heeft geen aangelegenheden geïdentificeerd die op dit gebied aan u gerapporteerd moeten worden.

Interne beheersing

De belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2019

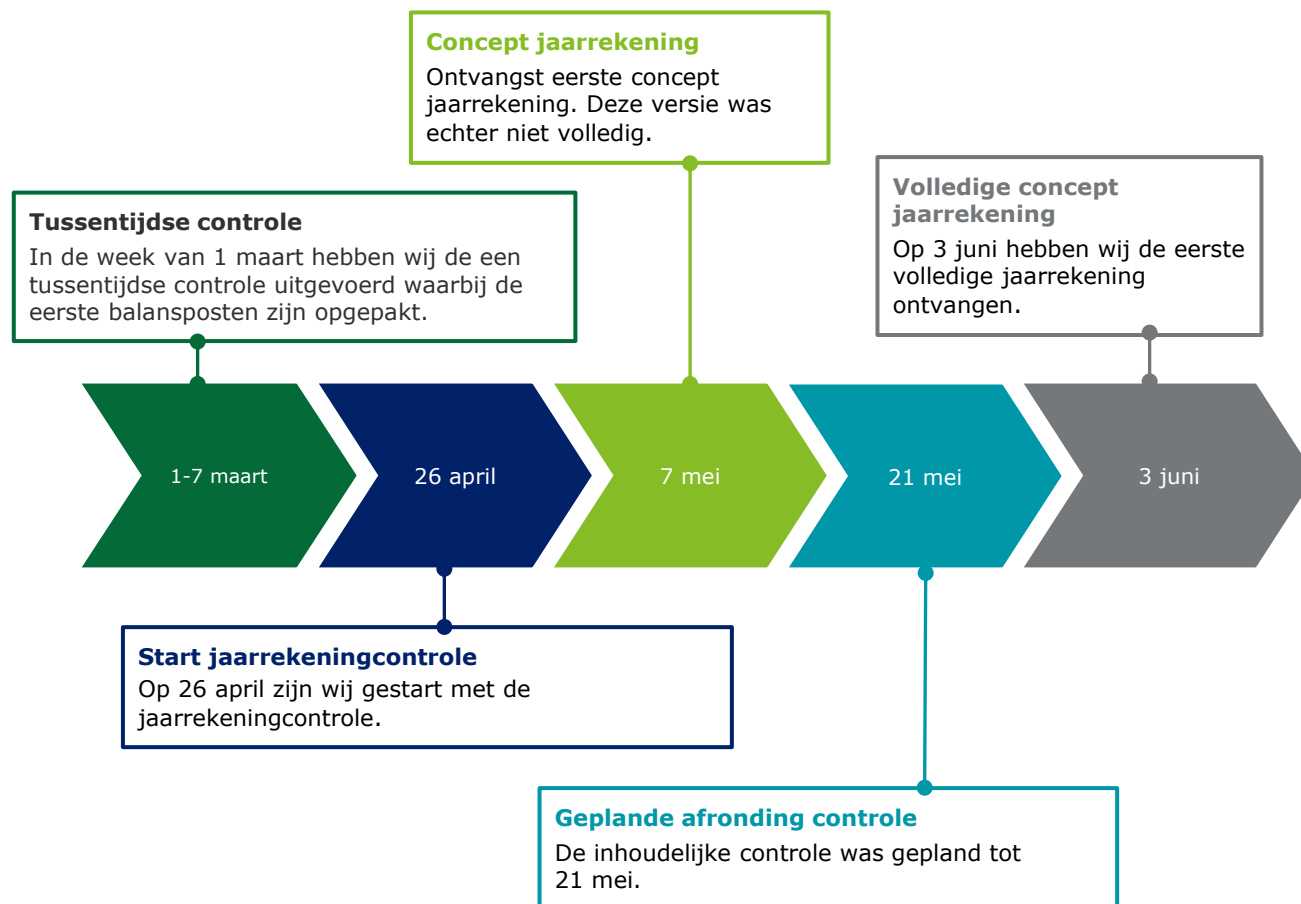
Evaluatie opstel- en controleproces

De controle is dit jaar een moeizaam proces gebleken en naar onze mening is de oorzaak hiervan driedelig. Een eerste belangrijke oorzaak is uiteraard de impact van COVID-19 op de voorbereiding van de controle alsook de controle zelf. Een tweede oorzaak is de door de Rijksoverheid opgelegde uitbreiding van de controlewerkzaamheden; verdubbeling van het aantal SiSa-regelingen. Tenslotte zien wij dat de in de interne beheersing nog niet altijd afdoende is om onjuistheden tijdig te detecteren en te corrigeren. Dit leidt tot een controle met relatief veel correcties en vragen.

Het werken op afstand zorgt er daarbij voor dat in geval van een interne beheersing die niet optimaal functioneert, het complexer is tijdig te onderkennen waar eventuele extra tijdelijk ondersteuning benodigd is.

Tevens zien wij dat er op dit moment veel druk staat op accountants als gevolg van de hoeveelheid controles die gevraagd worden (extra SiSa regelingen, Now, Tozo, etc) waardoor de capaciteit in geval van uitloop beperkt is.

Wij evalueren op korte termijn met de ambtelijke organisatie het opstel- en controleproces 2020, en maken dan - mede op basis van de te actualiseren risicoanalyse voor de jaarrekeningcontrole - waar nodig (aanvullende) werk- en planningsafspraken voor de controle van het boekjaar 2021.

Overige aangelegenheden

Overige aangelegenheden

In dit onderdeel geven wij een samenvatting van overige aangelegenheden en bepaalde vereiste communicaties.

Onze communicatie met het management

Bevestigingen van het management

Wij hebben bij het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen opgevraagd aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving. Daarnaast hebben wij van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Helmond een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Geen meningsverschil met het management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het management en de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bijlagen

Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van niet-gecorrigeerde controleverschillen boven de rapportagedrempel van € 500.000.

Aard van de controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	N.v.t.	N.v.t.
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is per saldo ook een getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	N.v.t.	N.v.t.
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten (EU aanbestedingen)	€ 2,0 miljoen	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/etc.)	N.v.t.	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige rechtmatigheidsfouten (Overschrijding begroting)	€ 0,9 miljoen	
Totaal rechtmatigheidsfouten	€ 2,9 miljoen	

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2018 van de Commissie BBV en het controleprotocol, inclusief het normenkader 2020 van uw gemeente, is het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid opgenomen.

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van onzekerheden in de controle boven de rapportagedrempel van € 500.000.

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Onzekerheid PGB-bestedingen (SVB)	€ 2,1 miljoen	€ 2,1 miljoen
Overige onzekerheden	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal onzekerheden in de getrouwheidscontrole	€ 2,1 miljoen	€ 2,1 miljoen
Extra absolute waarde onzekerheden rechtmatigheid	N.v.t.	
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/etc.)	N.v.t.	
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige onzekerheden inzake rechtmatigheid	N.v.t.	
Totaal onzekerheden in de rechtmatigheidscontrole	€ 2,1 miljoen	

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2018 van de Commissie BBV en het controleprotocol, inclusief het normenkader 2020 van uw gemeente, is het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid opgenomen.

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren, om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening.

De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.

Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2020, alsook over de fouten en onzekerheden in de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen.

De strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening is als volgt:

- Getrouwheidsoordeel: goedkeurend
- Rechtmatigheidsoordeel: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke, financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd:

Bevindingen controle SiSa-bijlage		Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
FIN B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C1	Regeling reductie energiegebruik	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C10	Tijdelijk besluit specifieke uitkering verbetering digitale dienstverlening	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
OCW D10	Volwasseneneducatie	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
I&W E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
I&W E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
EZK F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
EZK F11	Regeling specifieke uitkering MKB Deals 1e tranche	N.v.t.	€ 0	N.v.t.

Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020

Bevindingen controle SiSa-bijlage		Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet - gemeentedeel 2019	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet – totaal 2018	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) - gemeentedeel 2019	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) – totaal 2018	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) – gemeentedeel 2020	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H4	Specifieke uitkering sport	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H7	Regeling specifieke uitkering aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H8	Regeling Sportakkoord	N.v.t.	€ 0	N.v.t.

Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Helmond

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de "Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)" en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Helmond in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.

- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde 'onafhankelijkheidsevaluatie'), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een gemeenteraad of auditcommissie, overwegen wij ook een van deze beide instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Naar aanleiding van onze beoordeling hebben wij geconcludeerd - mede vanwege het eerste jaar van de opdracht voor de jaarrekeningcontrole - dat geen sprake is van langjarige betrokkenheid of anderszins mogelijke bedreigingen van onze onafhankelijkheid die een (aanvullende) beheersmaatregel vereisen.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente Helmond

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente of een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its global network of member firms and their related entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's approximately 286,000 people make an impact that matters at www.deloitte.nl.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms or their related entities (collectively, the "Deloitte network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.